

Увод у Персистентну Хомологију

Филип Броћић

Математички Факултет , Универзитет у Београду

12. децембар 2018

Садржај

- 1 Алгебарска Топологија
- 2 Персистенција
- 3 Персистентна Хомологија
- 4 *Rips*-ов комплекс
- 5 Литература

Садржај

- 1 Алгебарска Топологија
- 2 Персистенција
- 3 Персистентна Хомологија
- 4 *Rips*-ов комплекс
- 5 Литература

Зашто?

Тор

Зашто?

$$Top \longrightarrow Ch$$

Зашто?

$$Top \longrightarrow Ch \longrightarrow Ab$$

Зашто?

$$Top \longrightarrow Ch \longrightarrow Ab$$

X

Зашто?

$$Top \longrightarrow Ch \longrightarrow Ab$$

$$X \longrightarrow C_*(X)$$

Зашто?

$$Top \longrightarrow Ch \longrightarrow Ab$$

$$X \longrightarrow C_*(X) \longrightarrow H_n(X)$$

Зашто?

$$Top \longrightarrow Ch \longrightarrow Ab$$

$$X \longrightarrow C_*(X) \longrightarrow H_n(X)$$

Различитим Абеловим групама одговарају различити простори!

Симплицијални комплекси

Нас неће занимати апстрактни тополошки простори, већ неки геометријски једноставнији објекти, који су погоднији за рачунарске технике:

Симплицијални комплекси

Нас неће занимати апстрактни тополошки простори, већ неки геометријски једноставнији објекти, који су погоднији за рачунарске технике:

Дефиниција

Стандардни n - симплекс је скуп свих конвексних комбинација базних вектора у $\mathbb{R}^{n+1}$.

Симплицијални комплекси

Нас неће занимати апстрактни тополошки простори, већ неки геометријски једноставнији објекти, који су погоднији за рачунарске технике:

Дефиниција

Стандардни n - симплекс је скуп свих конвексних комбинација базних вектора у $\mathbb{R}^{n+1}$.

$$\sigma_n := \{(x_1, \dots, x_{n+1}) \in \mathbb{R}^{n+1} \mid x_1 + x_2 + \dots + x_{n+1} = 1 \quad \wedge \quad \forall i \ x_i \geq 0\}$$

Симплицијални комплекси

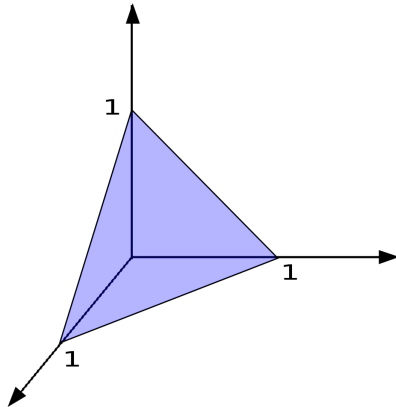
Нас неће занимати апстрактни тополошки простори, већ неки геометријски једноставнији објекти, који су погоднији за рачунарске технике:

Дефиниција

Стандардни n - симплекс је скуп свих конвексних комбинација базних вектора у $\mathbb{R}^{n+1}$.

$$\sigma_n := \{(x_1, \dots, x_{n+1}) \in \mathbb{R}^{n+1} \mid x_1 + x_2 + \dots + x_{n+1} = 1 \quad \wedge \quad \forall i \ x_i \geq 0\}$$

Симплицијални комплекси

Слика: Стандардни 2-симплекс

Симплицијални комплекси

Дефиниција

Симплицијални комплекс $\mathcal{K}$ је скуп симплекса који испуњава:

Симплицијални комплекси

Дефиниција

Симплицијални комплекс $\mathcal{K}$ је скуп симплекса који испуњава:

- 1) Свака *страна* симплекса σ из $\mathcal{K}$ припада такође $\mathcal{K}$,

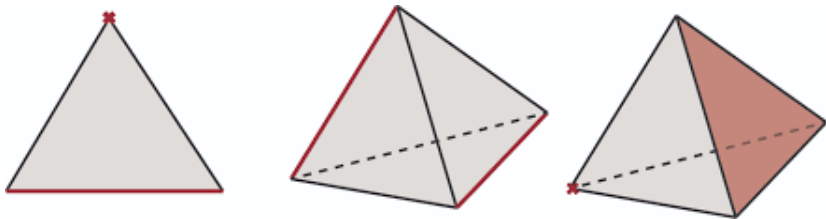
Симплицијални комплекси

Дефиниција

Симплицијални комплекс $\mathcal{K}$ је скуп симплекса који испуњава:

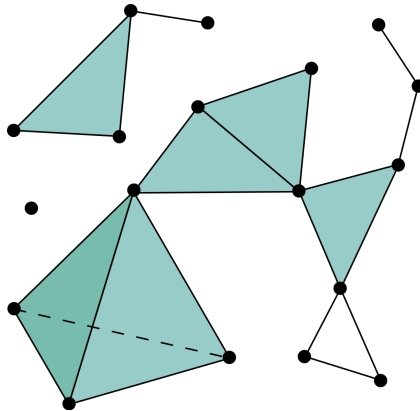
- 1) Свака страна симплекса σ из $\mathcal{K}$ припада такође $\mathcal{K}$,
- 2) За свака два симплекса $\sigma_1, \sigma_2 \in \mathcal{K}$ њихов пресек $\sigma_1 \cap \sigma_2$ је страна од σ_1 и σ_2 .

Симплицијални комплекси

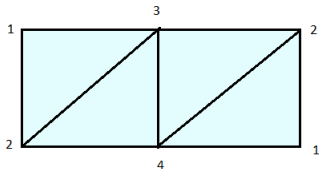
Слика: Страна симплекса

Симплицијални комплекси

Слика: Симплицијални комплекс

Симплицијални комплекси

Слика: Пример простора који НИЈЕ симплицијални комплекс

Симплицијални комплекси

Постоји природна филтрација симплицијалних комплекса дата са:

Симплицијални комплекси

Постоји природна филтрација симплицијалних комплекса дата са:

Дефиниција

n -ти скелет симплицијалног комплекса $\mathcal{K}$ је:

Симплицијални комплекси

Постоји природна филтрација симплицијалних комплекса дата са:

Дефиниција

n -ти скелет симплицијалног комплекса $\mathcal{K}$ је:

$$\mathcal{K}_n := \{\sigma \in \mathcal{K} \mid \sigma \text{ је } k \text{ симплекс, } k \leq n\}.$$

Симплицијални комплекси

Постоји природна филтрација симплицијалних комплекса дата са:

Дефиниција

n -ти скелет симплицијалног комплекса $\mathcal{K}$ је:

$$\mathcal{K}_n := \{\sigma \in \mathcal{K} \mid \sigma \text{ је } k \text{ симплекс, } k \leq n\}.$$

Лако се види да важи

$$\mathcal{K}_0 \subset \mathcal{K}_1 \subset \dots \subset \mathcal{K}_n \subset \dots$$

Симплицијални комплекси

Постоји природна филтрација симплицијалних комплекса дата са:

Дефиниција

n -ти скелетон симплицијалног комплекса $\mathcal{K}$ је:

$$\mathcal{K}_n := \{\sigma \in \mathcal{K} \mid \sigma \text{ је } k \text{ симплекс, } k \leq n\}.$$

Лако се види да важи

$$\mathcal{K}_0 \subset \mathcal{K}_1 \subset \dots \subset \mathcal{K}_n \subset \dots$$

За симплицијални комплекс кажемо да је коначан, ако је сваки $\mathcal{K}_n$ коначан и ако важи $\mathcal{K}_n \setminus \mathcal{K}_{n-1} = \emptyset$, $n \geq k$.

Симплицијални комплекси

Постоји природна филтрација симплицијалних комплекса дата са:

Дефиниција

n -ти скелет симплицијалног комплекса $\mathcal{K}$ је:

$$\mathcal{K}_n := \{\sigma \in \mathcal{K} \mid \sigma \text{ је } k \text{ симплекс, } k \leq n\}.$$

Лако се види да важи

$$\mathcal{K}_0 \subset \mathcal{K}_1 \subset \dots \subset \mathcal{K}_n \subset \dots$$

За симплицијални комплекс кажемо да је коначан, ако је сваки $\mathcal{K}_n$ коначан и ако важи $\mathcal{K}_n \setminus \mathcal{K}_{n-1} = \emptyset$, $n \geq k$. Тада је добро дефинисана димензија

$$\dim(\mathcal{K}) := \max\{n \in \mathbb{N} \mid \mathcal{K}_n \setminus \mathcal{K}_{n-1} \neq \emptyset\}$$

Симплицијална Хомологија

Ради једноставности излагања увешћемо симплицијалну хомологију са коефицијентима у $\mathbb{Z}_2$

Симплицијална Хомологија

Ради једноставности излагања увешћемо симплицијалну хомологију са коефицијентима у $\mathbb{Z}_2$

Дефиниција

Ланчасти комплекс

$$C_*(\mathcal{K}) = \bigoplus_{n \geq 0} C_n(\mathcal{K})$$

придружен симплицијалном комплексу $\mathcal{K}$ је низ група:

Симплицијална Хомологија

Ради једноставности излагања увешћемо симплицијалну хомологију са коефицијентима у $\mathbb{Z}_2$

Дефиниција

Ланчасти комплекс

$$C_*(\mathcal{K}) = \bigoplus_{n \geq 0} C_n(\mathcal{K})$$

придружен симплицијалном комплексу $\mathcal{K}$ је низ група:

$$C_n(\mathcal{K}) := \bigoplus_{\sigma \in \mathcal{K}_n \setminus \mathcal{K}_{n-1}} \mathbb{Z}_2 \langle \sigma \rangle$$

Симплицијална Хомологија

Да бисмо од датог низа група добили групе које су инваријанте наших простора потребно је дефинисати гранични хомоморфизам

Симплицијална Хомологија

Да бисмо од датог низа група добили групе које су инваријанте наших простора потребно је дефинисати гранични хомоморфизам

$$\partial_n : C_n(\mathcal{K}) \rightarrow C_{n-1}(\mathcal{K})$$

Симплицијална Хомологија

Да бисмо од датог низа група добили групе које су инваријанте наших простора потребно је дефинисати гранични хомоморфизам

$$\partial_n : C_n(\mathcal{K}) \rightarrow C_{n-1}(\mathcal{K})$$

Са $\mathbb{Z}_2$ коефицијентима дефиниција је врло једноставна

$$\partial\sigma := \sum_{\tau \in \mathcal{K}_{n-1} \setminus \mathcal{K}_{n-2}, \tau \subset \sigma} \tau$$

Када су коефицијенти у $\mathbb{Z}$ потребно је разматрати оријентације граничних симплекса и придружити им знак.

Симплицијална Хомологија

Стандардно тврђење из Алгебарске Топологије је

Симплицијална Хомологија

Стандардно тврђење из Алгебарске Топологије је

Тврђење

$$\partial_n \circ \partial_{n+1} = 0$$

Симплицијална Хомологија

Стандардно тврђење из Алгебарске Топологије је

Тврђење

$$\partial_n \circ \partial_{n+1} = 0$$

Одатле можемо да закључимо да је $\text{Im} \partial_{n+1} \subset \text{Ker} \partial_n$, како су то Абелове групе, количник је добро дефинисан:

Симплицијална Хомологија

Стандардно тврђење из Алгебарске Топологије је

Тврђење

$$\partial_n \circ \partial_{n+1} = 0$$

Одатле можемо да закључимо да је $\text{Im} \partial_{n+1} \subset \text{Ker} \partial_n$, како су то Абелове групе, количник је добро дефинисан:

Дефиниција

Нека је $\mathcal{K}$ симплицијални комплекс. Тада је n -та хомолошка група симплицијалног комплекса $\mathcal{K}$:

Симплицијална Хомологија

Стандардно тврђење из Алгебарске Топологије је

Тврђење

$$\partial_n \circ \partial_{n+1} = 0$$

Одатле можемо да закључимо да је $\text{Im} \partial_{n+1} \subset \text{Ker} \partial_n$, како су то Абелове групе, количник је добро дефинисан:

Дефиниција

Нека је $\mathcal{K}$ симплицијални комплекс. Тада је n -та хомолошка група симплицијалног комплекса $\mathcal{K}$:

$$H_n(\mathcal{K}) := \frac{\text{Ker}(\partial_n : C_n \rightarrow C_{n-1})}{\text{Im}(\partial_{n+1} : C_{n+1} \rightarrow C_n)}$$

Симплицијална Хомологија

Пример

Нека је $\mathcal{K}$ 1-симплекс тада је

$$H_*(\mathcal{K}) = \begin{cases} \mathbb{Z}_2 & , * = 0, \\ 0 & , * \geq 1. \end{cases}$$

Симплицијална Хомологија

Пример

Нека је $\mathcal{K}$ 1-симплекс тада је

$$H_*(\mathcal{K}) = \begin{cases} \mathbb{Z}_2 & , * = 0, \\ 0 & , * \geq 1. \end{cases}$$

Заиста, означимо са $[e_1, e_2]$ 1-симплекс генерисан векторима e_1 и e_2 .

$$C_*(\mathcal{K}) = \begin{cases} \mathbb{Z}_2 \langle e_1 \rangle \oplus \mathbb{Z}_2 \langle e_2 \rangle & , * = 0, \\ & \end{cases}$$

Симплицијална Хомологија

Пример

Нека је $\mathcal{K}$ 1-симплекс тада је

$$H_*(\mathcal{K}) = \begin{cases} \mathbb{Z}_2 & , * = 0, \\ 0 & , * \geq 1. \end{cases}$$

Заиста, означимо са $[e_1, e_2]$ 1-симплекс генерисан векторима e_1 и e_2 .

$$C_*(\mathcal{K}) = \begin{cases} \mathbb{Z}_2 \langle e_1 \rangle \oplus \mathbb{Z}_2 \langle e_2 \rangle & , * = 0, \\ \mathbb{Z}_2 \langle [e_1, e_2] \rangle & , * = 1, \end{cases}$$

Симплицијална Хомологија

Пример

Нека је $\mathcal{K}$ 1-симплекс тада је

$$H_*(\mathcal{K}) = \begin{cases} \mathbb{Z}_2 & , * = 0, \\ 0 & , * \geq 1. \end{cases}$$

Заиста, означимо са $[e_1, e_2]$ 1-симплекс генерисан векторима e_1 и e_2 .

$$C_*(\mathcal{K}) = \begin{cases} \mathbb{Z}_2 \langle e_1 \rangle \oplus \mathbb{Z}_2 \langle e_2 \rangle & , * = 0, \\ \mathbb{Z}_2 \langle [e_1, e_2] \rangle & , * = 1, \\ 0 & , * \geq 1. \end{cases}$$

Симплицијална Хомологија

Пример

Нека је $\mathcal{K}$ 1-симплекс тада је

$$H_*(\mathcal{K}) = \begin{cases} \mathbb{Z}_2 & , * = 0, \\ 0 & , * \geq 1. \end{cases}$$

Заиста, означимо са $[e_1, e_2]$ 1-симплекс генерисан векторима e_1 и e_2 .

$$C_*(\mathcal{K}) = \begin{cases} \mathbb{Z}_2 \langle e_1 \rangle \oplus \mathbb{Z}_2 \langle e_2 \rangle & , * = 0, \\ \mathbb{Z}_2 \langle [e_1, e_2] \rangle & , * = 1, \\ 0 & , * \geq 1. \end{cases}$$

$$\partial_0(e_1) = \partial_0(e_2) = 0 \quad , \quad \partial_1([e_1, e_2]) = e_1 + e_2$$

Симплицијална Хомологија

Пример

како је $\text{Ker} \partial_1 = 0$ имамо да је

$$H_1(\mathcal{K}) = 0.$$

Пошто је $C_i = 0$, $i \geq 2$ онда важи и $H_i = 0$.

Симплицијална Хомологија

Пример

како је $\text{Ker} \partial_1 = 0$ имамо да је

$$H_1(\mathcal{K}) = 0.$$

Пошто је $C_i = 0$, $i \geq 2$ онда важи и $H_i = 0$.

Имајући у виду да је $\text{Im} \partial_1 = \mathbb{Z}_2 \langle e_1 + e_2 \rangle$ добијамо

$$H_0(\mathcal{K}) = \frac{\mathbb{Z}_2 \langle e_1 \rangle \oplus \mathbb{Z}_2 \langle e_2 \rangle}{\mathbb{Z}_2 \langle e_1 + e_2 \rangle} \cong \mathbb{Z}_2$$

Smith-ова нормална форма и алгоритам

Гранични оператор ∂_n може да се посматра и као линеарно пресликавање $\mathbb{Z}_2$ векторских простора дато са:

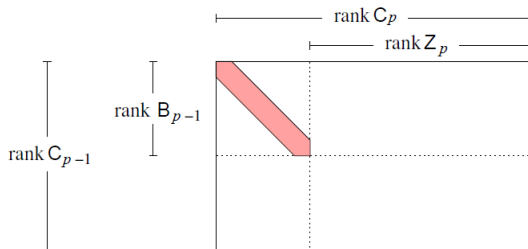
Smith-ова нормална форма и алгоритам

Гранични оператор ∂_n може да се посматра и као линеарно пресликавање $\mathbb{Z}_2$ векторских простора дато са:

$$(D_n)_{i,j} = \begin{cases} 1 & , i\text{-ти } n - 1 \text{ симплекс је граница } j\text{-тог } n \text{ симплекса} \\ 0 & , \text{ иначе.} \end{cases}$$

где све матрице зависе од уређења коначног броја n -симплекса. Свака матрица се елементарним трансформацијама може свести на ”дијагоналну” матрицу:

Smith-ова нормална форма и алгоритам

Слика: *Smith*-ова нормална форма

Smith-ова нормална форма

Ако пажљиво погледамо $\text{rank}(D_n) = \dim(\text{Im}\partial_n)$. А из теореме о рангу и дефекту имамо да је и

$$\dim(C_n) = \dim(\text{Im}\partial_n) + \dim(\text{Ker}\partial_n)$$

односно имајући у виду да је добијамо да је

$$\dim(H_n(\mathcal{K})) = \dim(C_n) - \text{rank}(D_n) - \text{rank}(D_{n+1})$$

што нам даје једноставан начин да разликујемо хомолошке групе а тиме и просторе.

Напомена

Бројеви:

$$\beta_n := \dim(H_n(\mathcal{K}))$$

се називау *Betti*-јеви бројеви.

Smith-ова нормална форма и алгоритам

Посматрајмо сада симплицијални комплекс $\mathcal{K}$ и уредимо симплексе

$$\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_m$$

тако да страна неког симплекса претходи сам симплекс.

Smith-ова нормална форма и алгоритам

Посматрајмо сада симплицијални комплекс $\mathcal{K}$ и уредимо симплексе

$$\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_m$$

тако да страна неког симплекса претходи сам симплекс. Дефинишимо сада обједињени оператор

$$D_{i,j} = \begin{cases} 1 & , \text{ ако је } \sigma_i \text{ страна кодимензије } 1 \text{ симплекса } \sigma_j \\ 0 & , \text{ иначе.} \end{cases}$$

Smith-ова нормална форма и алгоритам

Ако дефинишемо $low(j)$ као број најниже не-нула врсте, а $low(j) = 0$ ако је j -та колона цела 0. Следећим алгоритмом оператор D сводимо на матрицу која у свакој колони и свакој врсти има највише једну 1.

Smith-ова нормална форма и алгоритам

Ако дефинишемо $low(j)$ као број најниже не-нула врсте, а $low(j) = 0$ ако је j -та колона цела 0. Следећим алгоритмом оператор D сводимо на матрицу која у свакој колони и свакој врсти има највише једну 1.

```
for  $j = 1$  to  $n$  do
  while  $\exists j' < j$  with  $low(j') = low(j)$  do
    add column  $j'$  to column  $j$ 
  endwhile
endfor.
```

Из редуковане матрице није тешко прочитати *Betti*-јеве бројеве.

Садржај

- 1 Алгебарска Топологија
- 2 Персистенција**
- 3 Персистентна Хомологија
- 4 *Rips*-ов комплекс
- 5 Литература

Морсове функције

У овом делу ћемо учити како у глатком случају топологију простора можемо да "читамо" помоћу лепих функција на тим просторима.

Морсове функције

У овом делу ћемо учити како у глатком случају топологију простора можемо да "читамо" помоћу лепих функција на тим просторима.

Дефиниција

Глатка многострукост M је n -димензионо уопштење површи. Односно, свака тачка има околину дифеоморфну са $\mathbb{R}^n$.

Морсове функције

У овом делу ћемо уочити како у глатком случају топологију простора можемо да "читамо" помоћу лепих функција на тим просторима.

Дефиниција

Глатка многострукост M је n -димензионо уопштење површи. Односно, свака тачка има околину дифеоморфну са $\mathbb{R}^n$.

Нека је $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ функција класе $C^2(M)$. Кажемо да је критична тачка p ($df(p) = 0$) недегенерисана уколико је Хесијан:

Морсове функције

У овом делу ћемо учити како у глатком случају топологију простора можемо да "читамо" помоћу лепих функција на тим просторима.

Дефиниција

Глатка многострукост M је n -димензионо уопштење површи. Односно, свака тачка има околину дифеоморфну са $\mathbb{R}^n$.

Нека је $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ функција класе $C^2(M)$. Кажемо да је критична тачка p ($df(p) = 0$) недегенерисана уколико је Хесијан:

$$D^2f = \left(\frac{\partial^2 f}{\partial x_i \partial x_j} \right)_{i,j}$$

Морсове функције

У овом делу ћемо уочити како у глатком случају топологију простора можемо да "читамо" помоћу лепих функција на тим просторима.

Дефиниција

Глатка многострукост M је n -димензионо уопштење површи. Односно, свака тачка има околину дифеоморфну са $\mathbb{R}^n$.

Нека је $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ функција класе $C^2(M)$. Кажемо да је критична тачка p ($df(p) = 0$) недегенерисана уколико је Хесијан:

$$D^2f = \left(\frac{\partial^2 f}{\partial x_i \partial x_j} \right)_{i,j}$$

инвертибилан.

Морсове функције

Дефиниција

Функција $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ класе $C^2(M)$ је *Морсова* ако су све критичне тачке функције f недегенерисане.

Морсове функције

Дефиниција

Функција $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ класе $C^2(M)$ је *Морсова* ако су све критичне тачке функције f недегенерисане.

Индекс $m_f(p)$ критичне тачке p функције f је број негативних сопствених вредности Хесијана $D^2f(p)$.

Морсове функције

Дефиниција

Функција $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ класе $C^2(M)$ је *Морсова* ако су све критичне тачке функције f недегенерисане.

Индекс $m_f(p)$ критичне тачке p функције f је број негативних сопствених вредности Хесијана $D^2f(p)$.

Једноставна последица Теореме о Инверзној функцији нам говори да су критичне тачке изоловане.

Морсове функције

Дефиниција

Функција $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ класе $C^2(M)$ је *Морсова* ако су све критичне тачке функције f недегенерисане.

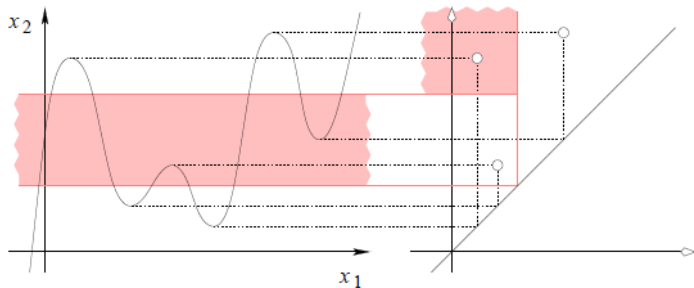
Индекс $m_f(p)$ критичне тачке p функције f је број негативних сопствених вредности Хесијана $D^2f(p)$.

Једноставна последица Теореме о Инверзној функцији нам говори да су критичне тачке изоловане.

Подниво функције f је

$$f^{\leq t} := \{p \in M \mid f(p) \leq t\}$$

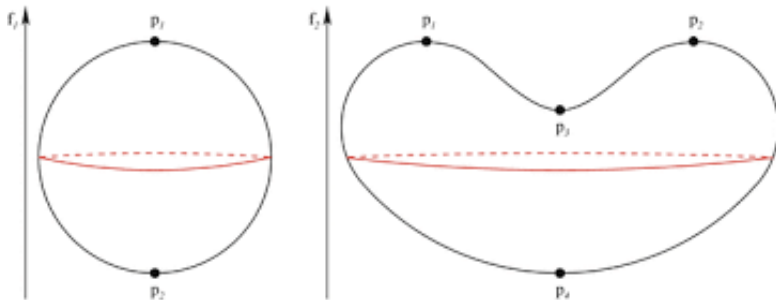
Морсове функције

Слика: Пример Морсове функције

Морсове функције

Слика: Пример Морсове функције 2

Bottleneck растојање

Проласком кроз локални минимум у реалном случају рађа се једна класа повезаности. Уколико бележимо када се класа родила и када је класа нестала (Слика : Пример Морсове функције) добијамо *Персистентни* дијаграм функције.

Bottleneck растојање

Проласком кроз локални минимум у реалном случају рађа се једна класа повезаности. Уколико бележимо када се класа родила и када је класа нестала (Слика : Пример Морсове функције) добијамо *Персистентни* дијаграм функције.

За две различите функције имамо два различита персистентна дијаграма која могу да се упореде на следећи начин:

Bottleneck растојање

Проласком кроз локални минимум у реалном случају рађа се једна класа повезаности. Уколико бележимо када се класа родила и када је класа нестала (Слика : Пример Морсове функције) добијамо *Персистентни* дијаграм функције.

За две различите функције имамо два различита персистентна дијаграма која могу да се упореде на следећи начин:

Дефиниција

$$d_{bottle}(f, g) = \inf_{\mu} \sup_{x \in Dgm(f)} \|x - \mu(x)\|_{\infty}$$

Где су μ бијекције између дијаграма (приметимо да су кардиналности $Dgm(f)$ и $Dgm(g)$ различите!).

Bottleneck растојање

Важна Теорема у овој теорији је:

Теорема

$$d_{bottle}(f, g) \leq \|f - g\|_{\infty}$$

Bottleneck растојање

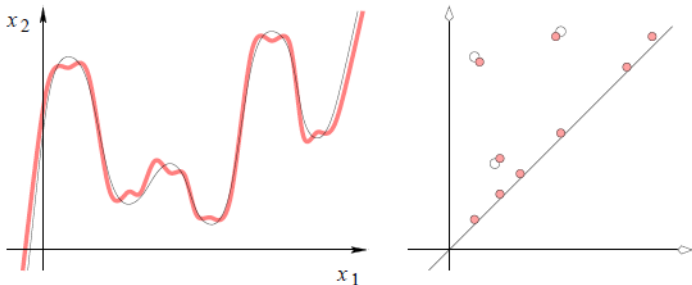
Важна Теорема у овој теорији је:

Теорема

$$d_{bottle}(f, g) \leq \|f - g\|_{\infty}$$

Односно, уколико мало пертурбујемо компликовану функцију, можемо наћи функцију чији је дијаграм једноставнији, а даје нам исту количину информација!

Bottleneck растојање

Слика: *Bottleneck* растојање две блиске функције

Садржај

- 1 Алгебарска Топологија
- 2 Персистенција
- 3 Персистентна Хомологија**
- 4 *Rips*-ов комплекс
- 5 Литература

Мотивација

У Морсове функције су нам била само мотивација, иако се око нас често појављују многострукости као амбијенти постоји тврђење:

Тврђење (Триангулација глатких многострукости)

Нека је M глатка затворена многострукост тада постоји коначан симплицијални комплекс $\mathcal{K}$ такав да су M и $|\mathcal{K}|$ хомеоморфни.

Мотивација

У Морсове функције су нам била само мотивација, иако се око нас често појављују многострукости као амбијенти постоји тврђење:

Тврђење (Триангулација глатких многострукости)

Нека је M глатка затворена многострукост тада постоји коначан симплицијални комплекс $\mathcal{K}$ такав да су M и $|\mathcal{K}|$ хомеоморфни.

Односно, како нас занимају само облици, не нужно и глатка структура, ово тврђење нам омогућује да проблемима приступимо тако што облике описујемо дискретним, комбинаторним објектима, са којима је лако рачунати.

Tate функције

За потребу дефиниције Персистентне хомологије уводимо функције које особинама подсећају на Морсове.

Tate функције

За потребу дефиниције Персистентне хомологије уводимо функције које особинама подсећају на Морсове.

Дефиниција

Функција $f : X \rightarrow \mathbb{R}$ је *tate* ако важи:

Tate функције

За потребу дефиниције Персистентне хомологије уводимо функције које особинама подсећају на Морсове.

Дефиниција

Функција $f : X \rightarrow \mathbb{R}$ је *tate* ако важи:

- 1) Хомологија сваког од простора $X_t = f^{-1}(-\infty, t]$ је коначне димензије (ранга, ако не радимо са $\mathbb{Z}_2$),

Tate функције

За потребу дефиниције Персистентне хомологије уводимо функције које особинама подсећају на Морсове.

Дефиниција

Функција $f : X \rightarrow \mathbb{R}$ је *tate* ако важи:

- 1) Хомологија сваког од простора $X_t = f^{-1}(-\infty, t]$ је коначне димензије (ранга, ако не радимо са $\mathbb{Z}_2$),
- 2) Постоји само коначно много вредности $t_1 < \dots < t_n$ за које хомологије простора $H_*(X_{t_i})$ нису изоморфне.

Tate функције и симплицијални комплекси

Нама најважнији пример су део по део линеарне функције из симплицијалних комплекса $f : \mathcal{K} \rightarrow \mathbb{R}$.

Tate функције и симплицијални комплекси

Нама најважнији пример су део по део линеарне функције из симплицијалних комплекса $f : \mathcal{K} \rightarrow \mathbb{R}$.

Довољно је дефинисати функцију на теменима и продужити линеарно, нека су $v_1, \dots, v_n$ темена и претпоставимо да важи

$$f(v_1) < f(v_2) < \dots < f(v_n)$$

Tate функције и симплицијални комплекси

Нама најважнији пример су део по део линеарне функције из симплицијалних комплекса $f : \mathcal{K} \rightarrow \mathbb{R}$.

Довољно је дефинисати функцију на теменима и продужити линеарно, нека су $v_1, \dots, v_n$ темена и претпоставимо да важи

$$f(v_1) < f(v_2) < \dots < f(v_n)$$

подниво $f^{-1}(-\infty, t]$ функције f је *хомотопски еквивалентан* максималном симплицијалном подкомплексу генерисаном теменима $v_1, \dots, v_i$, за $t \in [f(v_i), f(v_{i+1}))$.

Како је хомологија *хомотопска* инваријанта, добро је дефинисана Симплицијална хомологија сваког поднивоа.

Пример *tate* функције

Пример

Посматрајмо троугао са теменима v_0, v_1, v_2 као симплицијални комплекс.

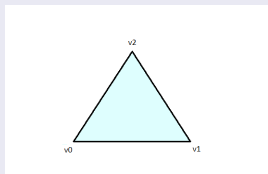
Пример *tate* функције

Пример

Посматрајмо троугао са теменима v_0, v_1, v_2 као симплицијални комплекс.

Нека је $f(v_0) = 0, f(v_1) = 1, f(v_2) = 2$. Тада је

$$f(x) = tf(v_i) + (1 - t)f(v_j) \quad \text{ако је } x = tv_i + (1 - t)v_j$$

Персистентна Хомологија

Ако је X тополошки простор (симплицијални комплекс) и f *tame* функција са "критичним вредностима" $t_1 < t_2 < \dots < t_n$.

Дефиниција

Фиксирајмо вредности $s_0 < t_1 < s_1 < t_2 < \dots < t_n < s_n$. Означимо инклузију из X_{s_i} у X_{s_j} за $i < j$ са $f^{i,j}$.

Персистентна Хомологија

Ако је X тополошки простор (симплицијални комплекс) и f *tame* функција са "критичним вредностима" $t_1 < t_2 < \dots < t_n$.

Дефиниција

Фиксирајмо вредности $s_0 < t_1 < s_1 < t_2 < \dots < t_n < s_n$. Означимо инклузију из X_{s_i} у X_{s_j} за $i < j$ са $f^{i,j}$. Непрекидно пресликавање индукује пресликавање у хомологији

$$f_p^{i,j} : H_p(X_{s_i}) \rightarrow H_p(X_{s_j})$$

Персистентна Хомологија

Ако је X тополошки простор (симплицијални комплекс) и f *tame* функција са "критичним вредностима" $t_1 < t_2 < \dots < t_n$.

Дефиниција

Фиксирајмо вредности $s_0 < t_1 < s_1 < t_2 < \dots < t_n < s_n$. Означимо инклузију из X_{s_i} у X_{s_j} за $i < j$ са $f^{i,j}$. Непрекидно пресликавање индукује пресликавање у хомологији

$$f_p^{i,j} : H_p(X_{s_i}) \rightarrow H_p(X_{s_j})$$

Персистентна хомологија је $\text{Im} f_p^{i,j}$

Персистентна Хомологија

Ако је X тополошки простор (симплицијални комплекс) и f *tame* функција са "критичним вредностима" $t_1 < t_2 < \dots < t_n$.

Дефиниција

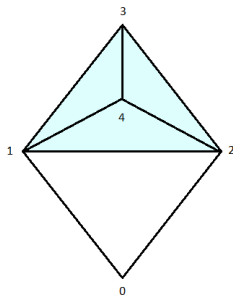
Фиксирајмо вредности $s_0 < t_1 < s_1 < t_2 < \dots < t_n < s_n$. Означимо инклузију из X_{s_i} у X_{s_j} за $i < j$ са $f^{i,j}$. Непрекидно пресликавање индукује пресликавање у хомологији

$$f_p^{i,j} : H_p(X_{s_i}) \rightarrow H_p(X_{s_j})$$

Персистентна хомологија је $Im f_p^{i,j}$

Ове групе садрже класе које су настале пре s_i а и даље живе у s_j . Зато се зове *Персистентна Хомологија* јер мери *истрајност* класа у поднивоима.

Пример

Слика: Пример за Персистентну Хомологију

Пример

Пример

Нека је $s_i = \frac{2i-1}{2}$.

Пример

Пример

Нека је $s_i = \frac{2i-1}{2}$.

$$f_1^{3,4} : \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \oplus \mathbb{Z}_2$$

Пример

Пример

Нека је $s_i = \frac{2i-1}{2}$.

$$f_1^{3,4} : \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \oplus \mathbb{Z}_2 \quad , \quad \text{Im} f_1^{3,4} = \mathbb{Z}_2$$

Пример

Пример

Нека је $s_i = \frac{2i-1}{2}$.

$$f_1^{3,4} : \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \oplus \mathbb{Z}_2, \quad \text{Im} f_1^{3,4} = \mathbb{Z}_2$$

$$f_1^{3,5} : \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2$$

Пример

Пример

Нека је $s_i = \frac{2i-1}{2}$.

$$f_1^{3,4} : \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \oplus \mathbb{Z}_2, \quad \text{Im} f_1^{3,4} = \mathbb{Z}_2$$

$$f_1^{3,5} : \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2, \quad \text{Im} f_1^{3,5} = \mathbb{Z}_2$$

Пример

Пример

Нека је $s_i = \frac{2i-1}{2}$.

$$f_1^{3,4} : \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \oplus \mathbb{Z}_2, \quad \text{Im} f_1^{3,4} = \mathbb{Z}_2$$

$$f_1^{3,5} : \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2, \quad \text{Im} f_1^{3,5} = \mathbb{Z}_2$$

$$f_1^{4,5} : \mathbb{Z}_2 \oplus \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2$$

Пример

Пример

Нека је $s_i = \frac{2i-1}{2}$.

$$f_1^{3,4} : \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \oplus \mathbb{Z}_2 \quad , \text{Im}f_1^{3,4} = \mathbb{Z}_2$$

$$f_1^{3,5} : \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \quad , \text{Im}f_1^{3,5} = \mathbb{Z}_2$$

$$f_1^{4,5} : \mathbb{Z}_2 \oplus \mathbb{Z}_2 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \quad , \text{Im}f_1^{4,5} = \mathbb{Z}_2$$

Садржај

- 1 Алгебарска Топологија
- 2 Персистенција
- 3 Персистентна Хомологија
- 4 *Rips*-ов комплекс**
- 5 Литература

Дефиниција

Рипсов комплекс је симплицијални комплекс придружен m -торки тачака у $\mathbb{R}^n$ (или неком другом метричком простору).

Дефиниција

Рипсов комплекс је симплицијални комплекс придружен m -торки тачака у $\mathbb{R}^n$ (или неком другом метричком простору).

Дефиниција

Нека су $x_1, \dots, x_m$ из $\mathbb{R}^n$ и $\epsilon > 0$. Рипсов комплекс (или Вијеторис-Рипсов комплекс) је апстрактни симплицијални комплекс $\mathcal{R}_\epsilon$ где су k -симплекси k -торке тачака $x_{i_1}, \dots, x_{i_k}$ такве да су сваке две тачке на растојању мањем од ϵ .

Дефиниција

Рипсов комплекс је симплицијални комплекс придружен m -торки тачака у $\mathbb{R}^n$ (или неком другом метричком простору).

Дефиниција

Нека су $x_1, \dots, x_m$ из $\mathbb{R}^n$ и $\epsilon > 0$. Рипсов комплекс (или Вијеторис-Рипсов комплекс) је апстрактни симплицијални комплекс $\mathcal{R}_\epsilon$ где су k -симплекси k -торке тачака $x_{i_1}, \dots, x_{i_k}$ такве да су сваке две тачке на растојању мањем од ϵ .

Односно долазимо до природног придруживања симплицијалног комплекса подацима (који су елементи еуклидског простора).

Својства

Рипсов комплекс је јако погодан зато што је у попуности одређен својим 1-скелетоном. То јест Рипсов комплекс је максималан међу свим симплицијалним комплексима са да датим 1-скелетоном. Осим у анализи података користи се и за моделирање топологије *MANET*-а (*mobile ad hoc network*).

Пример

Пример

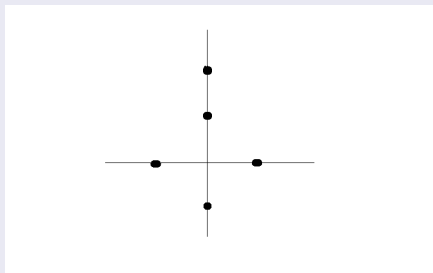
Посматрајмо тачке у равни $(0, -1), (0, 1), (0, 2), (-1, 0), (1, 0)$

Пример

Пример

Посматрајмо тачке у равни $(0, -1), (0, 1), (0, 2), (-1, 0), (1, 0)$

$\mathcal{R}_{\frac{1}{2}}$:

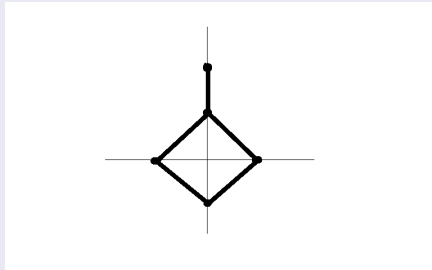

Слика: Рипсов комплекс 1

Пример

Пример

$\mathcal{R}_{\frac{3}{2}}$:

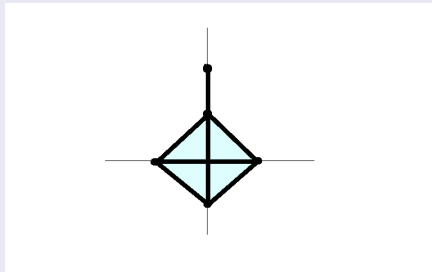

Слика: Рипсов комплекс 2

Пример

Пример

$\mathcal{R}_{2,1}$:

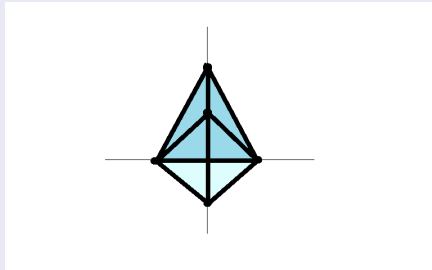
Слика: Рипсов комплекс 3

Пример

Пример

$\mathcal{R}_{\frac{5}{2}}$:

Слика: Рипсов комплекс 4

Хвала на пажњи !

Садржај

- 1 Алгебарска Топологија
- 2 Персистенција
- 3 Персистентна Хомологија
- 4 *Rips*-ов комплекс
- 5 Литература**

Литература

- A. Hatcher.
Algebraic Topology.
- H. Edelsbrunner. D. Morozov.
Persistant Homology: Theory and Practice
- H. Edelsbrunner.
Persistant Homology - a Survey
- R. Ghrist.
Barcodes - The Persistant Topology of data.